

VLAAMSE COMMISSIE ONROEREND ERFGOED

ADVIES VCOE 2017|015 VAN 27 MAART 2017

OVER DE VOORLOPIGE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN DE WONING VAN WASSENHOVE, GELEGEN BRAKELSTRAAT 50 IN SINT-MARTENS-LATEM, NAAR AANLEIDING VAN DE ADVIESVRAAG VAN MINISTER GEERT BOURGEOIS VAN 3 FEBRUARI 2017

De Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, rechtsgeldig samengesteld, brengt op 27 maart 2017 volgend advies uit:

1. De VCOE ontving op 3 februari 2017 een adviesvraag van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering en minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed over de voorlopige bescherming als monument van de woning Van Wassenhove naar ontwerp van architect Juliaan Lampens, gelegen Brakelstraat 50 in Sint-Martens-Latem. De commissie vindt het positief dat een uitgebreid dossier voor advies werd voorgelegd. De commissie spreekt zich in voorliggend advies uit over de documenten in het kader van de voorlopige bescherming met name (a) het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming, (b) de fotoregistratie, (c) het afbakeningsplan, (d) de lijst van cultuurgoederen en (e) het beschermingsvoorstel.
2. Artikel 1 van het ministerieel besluit legt de voorlopige bescherming als monument vast van de woning Van Wassenhove en verwijst naar het afbakeningsplan en de fotoregistratie en de lijst van cultuurgoederen die als bijlagen bij het beschermingsbesluit werden gevoegd. De commissie kan artikel 1 ondersteunen, maar wenst wel nog een opmerking te formuleren wat betreft de cultuurgoederen. De commissie stelt vast dat de tien stoeltjes nauwelijks beschreven of geëvalueerd worden in het inhoudelijk dossier. De cultuurgoederen worden enkel beschreven in de lijst met cultuurgoederen. Het is positief dat deze lijst een uitgebreide motivatie voor de bescherming geeft met aandacht voor de waardeversterkende band tussen de cultuurgoederen en het monument, het samen voorkomen en hun historische verbondenheid. De commissie meent evenwel dat het waarderend onderzoek met betrekking tot de cultuurgoederen integraal deel moet uitmaken van het beschermingsvoorstel. De commissie vraagt het inhoudelijk dossier op dit punt aan te vullen.
3. Artikel 2 van het ministerieel besluit verwijst naar de architecturale en artistieke waarde die de bescherming als monument verantwoordt. Artikel 2 beschrijft tevens zeer uitvoerig de erfgoedkenmerken –en elementen van het pand.
4. De beheersdoelstellingen zijn opgenomen in artikel 3 van het ministerieel besluit. De commissie vindt het positief dat deze uitgaan van een geïntegreerde en duurzame aanpak waarbij de impact op het geheel wordt afgewogen. De commissie stelt wel vast dat de beheersdoelstellingen niet ingaan op de beglazing van de woning. De commissie wijst erop dat de beglazing een zeer beeldbepalend maar kwetsbaar element is. Bij vervanging door bijvoorbeeld beter isolerende beglazing kunnen immers problemen van vochtuithouding optreden en kan ook het uitzicht van de woning aangetast worden. De commissie vraagt daarom te verduidelijken hoe men hiermee wenst om te gaan.
5. Artikel 4 van het ministerieel besluit formuleert de voorschriften voor instandhouding en onderhoud van het te beschermen monument. De commissie kan deze ondersteunen.
6. Artikel 5 somt de toelatingsplichtige handelingen op. De toelatingsplichten zijn zeer uitgebreid

en worden onderverdeeld in toelatingsplichten voor het exterieur en toelatingsplichten voor het interieur van het monument. Wat betreft de toelatingsplichtige omgevingswerken merkt de commissie op dat in toelatingsplicht 7° e) sprake is van *'bomen en struiken die opgenomen zijn in het beschermingsbesluit of in een goedgekeurd beheersplan'*. De commissie stelt vast dat het beschermingsbesluit geen vermelding maakt van specifieke bomen of struiken maar enkel wijst op de wildgroei aan bomen en struiken. De commissie meent dat toelatingsplichten 2° en 7° i) voldoen om het behoud van het beboste en verwilderde karakter van de tuinaanleg te garanderen. De commissie vraagt daarom toelatingsplicht 7° e) te schrappen. Wat betreft toelatingsplicht 7° f) wijst de commissie erop dat deze slechts van toepassing is voor zover er verhardingen buiten een straal van 30 meter rond de woning worden aangelegd. De commissie merkt op dat de tuin quasi volledig binnen deze straal past en vraagt aldus te onderzoeken of de huidige formulering het beoogde doel van de toelatingsplicht voldoende vat.

7. Wat betreft het inhoudelijk dossier formuleert de commissie volgende bemerkingen:

- Het inhoudelijk dossier (p. 13) situeert de bibliotheek binnen het oeuvre van de architect en stelt: *"Naast zijn eigen woning in Nazareth (Eke, 1960) horen Woning Vandenhoute-Kiebooms in Zingem (Huise, 1967), Woning Van Wassenhove in Sint-Martens-Latem (1974) en Woning Derwael-Thienpont (Gavere, 1973) tot de hoogtepunten van zijn oeuvre in de woningbouw."* De commissie merkt op dat in het beschermingsdossier betreffende de bibliotheek in Eke de Woning Derwael-Thienpont niet als hoogtepunt wordt opgesomd. De commissie vraagt dit te duiden en een volwaardige afweging tussen de erfgoedwaarden van Juliaan Lampens' belangrijkste ontwerpen in het dossier op te nemen. De commissie vraagt tevens aan te geven of er nog nieuwe beschermingen van realisaties van Juliaan Lampens worden gepland.
- De commissie wijst tot slot op de vele herhalingen die de vlotte leesbaarheid van het inhoudelijk dossier belemmeren. De commissie vraagt het inhoudelijk dossier op dit aspect te screenen en de nodige verbeteringen door te voeren.

8. Op basis van bovenstaande argumentatie en opmerkingen geeft de commissie een voorwaardelijk gunstig advies voor de voorlopige bescherming als monument van de woning Van Wassenhove naar ontwerp van Juliaan Lampens in Sint-Martens-Latem. De commissie vraagt:

- het waarderend onderzoek inzake de cultuuroederen transparant te maken in het inhoudelijk dossier;
- de beheersdoelstellingen voor de originele beglazing te verduidelijken;
- de toelatingsplichten op een aantal punten aan te passen;
- een volwaardige afweging van de erfgoedwaarden van Juliaan Lampens' belangrijkste ontwerpen op te nemen in het inhoudelijk dossier en daarbij te verduidelijken of er nog beschermingen worden gepland.

Namens de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed,

Michiel Deweydt
Voorzitter